

KURIKULÁRNÍ VÁLKY, DEPARTMENTALISMUS A TRANSDIDAKTIKA

CURRICULUM WARS, DEPARTMENTALISM, AND TRANSDISCIPLINARY DIDACTICS

Janík Tomáš, Slavík Jan

Klíčová slova: didaktika, kurikulum, učitelské vzdělávání, transdisciplinarita
Key words: didactics, curriculum, teacher education, transdisciplinarity

Příspěvek vychází z pohledu na situaci, v níž se na univerzitách vyhraňují vědní a studijní obory (disciplinarizace), a ukazuje, jak se v rámci tohoto procesu etabluje příprava na profese. Autoři stojí na stanovisku, že příprava na profese má být z povahy transdisciplinární, neboť pole i předmět výkonu jakékoliv profese je transdisciplinárně založené. Pro tvorbu kurikula profesní přípravy (např. učitelské) to předpokládá nutnost vybojovat některé bitvy v rámci kurikulárních válek, které se na univerzitách od pradávna vedou. V novějších teoriích organizačního rozvoje a učení je tato výzva uchopována jako problém departmentalismu. Ten odkazuje k tomu, kdy se určité skupiny lidí snaží shromážďovat zdroje pro sebe a upřednostňovat své zájmy před obecnými a celkovými cíli organizace. Ve vztahu k přípravě učitelů bude tento problém v příspěvku ilustrován pohledy do „rámcových“ koncepcí/požadavků pro učitelskou přípravu (Stuchlíková & Janík, 2017).

Cílem příspěvku je analyzovat povahu transdisciplinarity v pedagogice a v přípravě na učitelskou profesi.

Transdisciplinární přístup je představen na tzv. obsahovém pojetí didaktiky založeném na sjednocení rozmanitosti oborových didaktik prostřednictvím teorie obsahových transformací ve výuce (Janík, Maňák, & Knecht, 2009).

Představený přístup vede k některým metodologickým změnám v koncepci výzkumu výuky a hodnocení její kvality, které by se měly stát předmětem systematické odborné diskuse, k níž bude příspěvek vyzývat (Slavík et al., 2017).

Abstract: The paper aims at analyzing the nature of transdisciplinarity in Pedagogy and teacher education. It starts with the question, how scientific fields and study programmes evolve at universities (disciplinarity) and how education for professions is constituted. Authors argue education for professions should be transdisciplinary-based because professional work stems from various disciplines. The challenge of constructing curricula for professional (teacher)

education is to wage curricular wars at universities. In recent theories of organizational learning this is referred to as the challenge of departmentalism. In the paper, departmentalism is illustrated on the development of frameworks/standards for teacher education programmes. As a consequence, the transdisciplinary content-focused approach to teacher education is proposed. Based on the theory of content transformation, it calls for changes in how we conceptualize instruction and instructional quality.

Literatura/References:

- Janík, T., Maňák, J., & Knecht, P. (2009). *Cíle a obsahy školního vzdělávání a metodologie jejich utváření*. Brno: Paido.
- Slavík, J., Janík, T., Najvar, P., & Knecht, P. (2017). *Transdisciplinární didaktika: o učitelském sdílení znalostí a zvyšování kvality výuky napříč obory*. Brno: Masarykova univerzita.
- Stuchlíková, I., & Janík, T. (2017). *Rámcová koncepce přípravy učitelů základních a středních škol aneb o hledání a nacházení konsensu mezi aktéry*. *Pedagogická orientace*, 27(1), 242–265.